

## II

(Förberedande rättsakter)

## EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 90/220/EEG om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön"<sup>(1)</sup>

(98/C 407/01)

Den 9 april 1998 beslutade rådet att i enlighet med artikel 100a i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor, som fick uppdraget att förbereda ärendet, antog sitt yttrande den 7 juli 1998. Föredragande var Sergio Colombo.

Vid sin 357:e plenarsessionen den 9-10 september 1998 (sammanträdet den 9 september 1998) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 80 röster för, 2 emot och 1 nedlagd röst.

Ekonomiska och sociala kommittén välkomnar förslaget till ändring med förbehåll för nedanstående kommentarer. Kommittén är mycket intresserad av lagstiftningens utveckling inom den framgångsrika biotekniksektorn. Inom denna sektor bör man uppmuntra och följa den europeiska industrins utveckling och konkurrenskraft såväl genom åtgärder för forskning och utveckling inom ramprogrammet<sup>(2)</sup>, som genom förfaranden som är öppna för insyn när det gäller riskbedömning och information till allmänheten. Dessa åtgärder är nödvändiga förutsättningar för marknadstillväxten inom denna ledande sektor samtidigt som man kan utnyttja deras effekter i form av förbättrad hälsa, miljöskydd och livskvalitet.

<sup>(1)</sup> EGT C 139, 4.5.1998, s. 1.

<sup>(2)</sup> Den 9 juni 1998 inrättade kommissionen 154 nya forskningsprojekt inom denna sektor och 138 mecu har avsatts till finansieringen, vilket innebär att man sammanlagt har finansierat 456 projekt sedan 1995 inom ramen för det fjärde ramprogrammet. Det femte ramprogrammet föreskriver en förstärkning av stödet till sektorn för "livskvalitet och förvaltning av de biologiska resurserna" och ESK skall yttra sig särskilt om prioriteringarna med hänsyn till olika fördelar i form av ökad livskvalitet, hälsa och skydd av miljön.

### 1. Sammanfattning av innehållet och nya punkter i förslaget

1.1. Det aktuella förslaget till ändring har sedan länge förebådats av kommissionen såväl i meddelandet om bioteknik och vitboken om tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning år 1994 som senare i granskningsrapporten om direktivet 90/220/EEG<sup>(3)</sup>. Förslaget skall ses mot bakgrund av ökad insyn inom sektorn i förening med allmänhetens ökande uppmärksamhet när det gäller den nya genetiskt modifierade teknikens effekter på hälsan, konsumentssäkerheten och miljön.

1.2. I meddelandet från 1994 var det huvudsakliga problemet att säkerställa ett mer flexibelt regelverk och förenklade förfaranden när det gäller högteknologi som är framgångsrik på marknaden och bidrar till att sysselsättningen ökar. För närvarande upplever man att lagstiftarna fäster ökad vikt vid att lugna och informera allmänheten i större utsträckning och att säkerställa bedömning och kontroll av de omedelbara riskerna och riskerna på lång sikt när det gäller hälsa och miljö.

<sup>(3)</sup> KOM(96) 630 slutlig, 10.12.1996.

1.3. Detta synsätt beaktar konsument- och miljösamanslutningarnas reaktioner i många medlemsstater som står inför utsläppande på marknaden och import till Europa av de första genetiskt modifierade produkterna, till exempel utsäde och plantor som är avsedda till föda åt människor och djur. Kravet på lämplig information, insyn och förbättrade garantier med tanke på riskerna har under den senaste tiden förstärkts till följd av en mer allmän begäran om säkerhet och märkning av livsmedelsprodukter med kontroll av hela förloppet, det vill säga från det att varan produceras tills det att den kommer på bordet. Diskussionerna om de nya livsmedlen och om de olika typerna av genetiskt modifierad soja och majs har haft effekter på mekanismerna i direktiv 90/220/EEG genom att några mindre tekniska förändringar har införts, i synnerhet när det gäller märkning som inte föreskrevs i den ursprungligen antagna versionen<sup>(1)</sup>.

1.4. En annan aspekt som är värd att framhålla är fastställandet av skyldigheten att samråda med oberoende vetenskapliga organ när det gäller säkerhet och effekter på hälsa och miljö, och inte låta sig nöja med administrativa mekanismer genom kommittéförfaranden. Till följd av konsumenternas minskade förtroende, som förorsakades av BSE-krisen, har medvetenheten rent generellt ökat om de möjliga riskerna med de tekniska metoder och förfaranden som varken tar hänsyn till försiktighetsprincipen eller till kravet på mekanismer för oberoende bedömning och kontroll. Det aktuella förslaget införlivar kommissionens nya synsätt genom att föreskriva en skyldighet att samråda med vetenskapliga kommittéer om alla aspekter som antas ha effekter på människors hälsa och på miljön.

1.5. Till sist i förslaget tar man upp de svårigheter och konflikter som uppkommit i och mellan medlemsstaterna inom ramen för det decentraliserade systemet för riskbedömning (dvs. när de andra medlemsstaterna inte godkänner bedömningen av anmälan som gjorts av den första medlemsstaten där produkten marknadsförs). Därför försöker man att förbättra medlemsstaternas gemensamma strategi som rör målsättningarna och metoderna när det gäller riskbedömning (ny bilaga II). Således försöker man närma sig ett centraliserat gemenskapssystem för tillståndsgivning (motiveringspunkt 13).

1.6. Mot bakgrund av denna bedömning ger man dessutom möjlighet att beakta etiska aspekter.

1.7. På grund av de svårigheter som uppstått till följd av att artikel 16 i direktiv 90/220/EEG tillämpats när

det gäller medlemsstater som beslutat att begränsa och/eller förbjuda användning eller utsläppande på marknaden av genetiskt modifierade produkter som är tillåtna på basis av direktivets förfaranden föreslås det att man fortsättningsvis skall tillämpa kommittéförfarande III b, istället för förfarande III a, för att medlemsstaterna skall få större inflytande när det gäller att anta beslut. I själva verket kan rådet på så sätt avslå kommissionens förslag med enkel majoritet medan den kvalificerade majoritet som krävs enligt förfarande III a ibland har inneburit att det överlåtits åt kommissionen att vidta de föreslagna åtgärderna.

1.8. Dessutom har man beaktat ett förfarande som omfattar flera stater, vilket kan uppmuntra till harmonisering av systemen för riskbedömning.

1.9. Man har även infört begreppen kontroll och sanktioner.

## 2. Allmänna kommentarer

2.1. Översynen av direktivet om avsiktligt utsläppande av genetiskt modifierade mekanismer har varit på gång länge både på grund av att framgångarna inom biotekniken har varit anmärkningsvärda under de senaste sju åren och på grund av att försäljningen av dessa produkter snabbt håller på att öka och den allmänna opinionen kräver bestämmelser som underlättar förbättrad och aktuell information och garantier när det gäller riskerna. Liknande krav har ställts av företagen som begär klarhet och smidiga och exakta regler, samtidigt som man betonar riskerna med de nackdelar för konkurrensen som följer av invecklade regler och förfaranden samt de långa väntetiderna för att få tillstånd i Europa.

2.2. I yttrandet om översynen av 90/219/EEG förbehöll sig ESK att yttra sig om sambanden mellan de nya versionerna av 219 och 220 genom att man i synnerhet under punkt 2.9 rekommenderade att en klar distinktion mellan den inneslutna fasen och avsiktligt utsläppande skulle upprätthållas "genom att försäkra sig om att klassificeringen av fastställda genetiskt modifierade mikroorganismer som säkra i den inneslutna fasen inte automatiskt får konsekvenser vid tillämpningen av direktivet 90/220/EEG"<sup>(2)</sup>.

2.3. I jämförelse med ursprungliga versionen av förslaget till översyn av direktiv 90/219/EEG presenterar det aktuella förslaget några viktiga framsteg i ärendet. ESK hade också uttalat sig kritiskt om det ursprungliga förslaget<sup>(2)</sup> vilket delvis omfattas av rådets gemensamma ställningstagande<sup>(3)</sup>.

<sup>(1)</sup> Genom bilaga III infördes den 18 juni 1997 skyldigheten att märka alla genetiskt modifierade organismer som enligt direktivet är tillåtna på marknaden.

<sup>(2)</sup> EGT C 295, 7.10.1996.

<sup>(3)</sup> EGT C 62, 26.2.1998.

2.3.1 I det aktuella förslaget framhålls i synnerhet följande:

- a) Även om det föreskrivs två kategorier av utsättande, av vilka den första skall ske enligt ett förenklat förfarande, är skillnaderna mellan de två i huvudsak den tid som löper mellan anmälan och svar, och berör i mindre utsträckning själva ändringen. Alltså underställs även de organismer som betraktas som säkra anmälan och kontroll även om det sker enligt ett snabbare förfarande.
- b) Begreppet övervakning efter utsättande introduceras och en tidsgräns fastställs för när tillståndet måste förnyas.
- c) Märkning av produkter enligt olika kategorier har införts och på så sätt tillmötesgår man även konsumenternas starka krav, vilket också stöds i ESK:s yttrande om lagstiftning på livsmedelsområdet<sup>(1)</sup>.
- d) Maximala tidsgränser för ett antal föreskrivna förfaranden skall införas.
- e) Genom att definiera målsättningar och gemensamma metoder för riskbedömning gör man en ansträngning för att främja enighet och harmonisering av medlemsstaternas resultat.

2.4. Även om man framhåller sin på det hela taget positiva bild av det nya synsättet har kommittén ändå några viktiga synpunkter att framföra.

2.4.1. Åtgärderna i detta direktiv verkar inte vara tillräckligt samordnade med de förfaranden som hänförs sig till andra lagstiftningsåtgärder som även de berör utsättande av genetiskt modifierade organismer. Tidigare har vi hänvisat till avvikelserna från direktiv 90/219/EEG, men lika viktigt är dock en väl fungerande samordning med den lagstiftning som nämns under artiklarna 5 och 10 i den aktuella versionen som föreskriver "en särskild miljöriskbedömning liknande den" som krävs enligt artiklarna 6-9 och 11-18. Det rör sig om genomgripande lagstiftning som redan trätt i kraft när det gäller "nya" livsmedel<sup>(2)</sup>, och som håller på att förberedas när det gäller "nytt" utsäde, "nya" djurfoder samt bekämpningsmedel som innehåller genetiskt modifierade organismer.

2.4.2. Det är nödvändigt att undvika att det skapas ett juridiskt tomrum med hänvisningar till genomgripande lagstiftning som ännu inte finns eller som inte ännu uppdaterats. Förseningarna när det gäller definitionerna av de genomgripande direktiven har hittills lett till att produkterna bedömts mot bakgrund av det övergripande

direktivet 90/220 och man kan fråga sig om den samlade erfarenheten inom detta område inte utgör en säkrare garanti för en bedömning av genetiskt modifierade organismer även ur allmänhetens synvinkel. Man får i själva verket inte heller glömma bort att dessa båda övergripande instrument (90/219 och 90/220) utformats på grund av den speciella riskbedömningen.

2.4.3. I förordningen om nya livsmedelsprodukter (285/97) hänvisar man för närvarande i artikel 9 och dess bilagor till den gamla versionen av direktiv 90/220/EEG när det gäller förfaranden, dokumentation och riskbedömning etc. Denna förordning skall alltså uppdateras mot bakgrund av den aktuella ändringen när det gäller hänvisningar till artiklar och bilagor eller också skall man i denna förordning föreskriva en särskild riskbedömning. Detsamma gäller för de direktiv som håller på att utarbetas, liksom för transportdirektivets hänvisningar och hänvisningar i direktiv 90/679/EEG om säkerhet på arbetsplatsen.

2.4.4. Med tanke på hur långt man har kommit med den genomgripande lagstiftningen verkar det helt klart att direktiv 90/220/EEG och dess bilagor kommer utgöra den viktigaste referenspunkten när det gäller riskbedömning för lång tid framöver. Direktiv 90/220/EEG kommer dessutom att tjäna som modell för de särskilda bedömningsförslagen. Därför är principerna i bilaga II på vilka även den genomgripande lagstiftningen grundar sig av mycket stor betydelse. I detta sammanhang finns det anledning att oro sig över att man i förslaget och i synnerhet i bilagorna inte i tillräckligt hög grad har utvecklat den del som rör de genetiskt modifierade organismernas samverkan med de ekosystem som de sätts in i, vare sig det rör sig om yttre ekosystem på produktionsstället eller ekosystem som ingår i den biologiska produktionsprocessen.

2.4.4.1. När det gäller det första fallet skulle det vara mycket lämpligt med en koppling till den befintliga lagstiftningen när det gäller bedömning av miljöeffekter vid utsättning på marknaden, där man även skulle ta hänsyn till en bedömning av förhållandet mellan kostnader och intäkter i ekonomiska och miljömässiga termer när det gäller genetiskt modifierade organismer som införts i jordbruket och alltså även i lantbrukets ekosystem. Med tanke på att Agenda 2000 snart skall börja gälla är det av stor betydelse med en förstärkning av den föreskrivna åtgärden, som redan inletts genom GJP, när det gäller att minska miljöeffekterna på jordbruket<sup>(3)</sup>. I detta sammanhang borde man till exempel noggrant undersöka effekterna av att introducera plantor som kan stå emot växtgifter i form av större eller mindre kemisk påverkan. När det gäller de mer allmänna effekterna på den biologiska mångfalden måste man ta hänsyn till de förhandlingar som pågår när det gäller ett protokoll om "biosäkerhet" på internationell nivå och riktlinjer (guidelines) för ett system för bedömning av miljöeffekter.

<sup>(1)</sup> EGT C 19, 21.1.1998.

<sup>(2)</sup> Förordning (EG) nr 258/97 om nya produkter och nya livsmedelsingredienser, EGT L 43, 14.2.1998.

<sup>(3)</sup> När det gäller de genetiskt modifierade organismernas effekter för GJP har ESK antagit ett särskilt yttrande på eget initiativ där man i detalj granskar de eventuella fördelarna och riskerna inom jordbrukssektorn.

2.4.4.2. I likhet med detta och mot bakgrund av det ökande intresset för produktion av jordbruksbaserade produkter som inte är avsedda för livsmedel borde man undersöka effekterna av dessa nya material, både på produktionsstället när det gäller säkerhet och i den löpande användningen när det gäller miljöpåverkan, och då även beakta deras eventuella införande i det ekologiska märkningssystemet.

2.5. Även om man konstaterar att det är nödvändigt med ett förenklat förfarande, bör det noteras att det närvarande återstår att fastställa den mekanism som skall avgöra om man skall välja förenklat förfarande eller inte, eftersom kriterierna ännu inte fastställts. Bestämmelserna i tidigare direktiv om ett förenklat förfarande kommer att upphävas, medan beslut nr 94/730/EG med föreskrifter om ett förenklat förfarande när det gäller genmodifierade växter kommer att kvarstå. Det grundas på de erfarenheter man gjort hittills, i huvudsak beträffande växter. För närvarande har man helt bortsett från djur och mikroorganismer. Fastän de senare i princip omfattas av direktiv 90/219/EEG då de används i framställningsprocesser som inte anses utgöra "avgränsad miljö", finns det risk för att de hamnar utanför regelverket.

2.5.1. Även om man värdesätter det arbete som utförts av den vetenskapliga kommittén i fråga om växter för att behandla ärenden som gäller genetiskt modifierade organismer och kopplingen till vetenskapliga kommittéer i fråga om livsmedel och djurfoder när det finns ett samband med livsmedel avsedda för människor, faller det utanför deras kompetensområde. Det bör noteras att det för närvarande inte finns någon kommitté som i slutprodukten bedömer effekterna av att genmodifierade organismer tillförts vid framställningen av livsmedel och andra varor (det gäller textilfibrer, lädervaror, smörjmedel, bioplast samt en serie industriella framställningsmetoder där genmodifierade organismer är bättre att använda än kemiska substanser eller helt enkelt används för att de kostar så lite).

2.6. Det kommittéförfarande som föreskrivs i artikel 21 och dess samband med samrådsförfarandet med kommittén och vetenskapliga kommittén utgör väsentliga inslag för att besluta om en rad återstående bestämmelser. Det är därför bra att klart ange åtgärderna för funktionen, deltagandet, insynen och samspelet med kommittén för medlemsstaternas företrädare och de vetenskapliga kommittéer som tillkommit enligt kommissionens beslut 97/579/EG av den 23 juli 1997.

2.6.1. Beträffande åtgärder för samrådsförfarande genom offentliga utredningar och med vissa bestämda grupper konstaterar ESK rent allmänt att, enligt artikel 7 som inte ändrats, fortsätter detta att vara medlemsstaternas ansvarsområde. Det finns för närvarande en betydande skillnad som kan skapa snedvridning när det gäller

åtgärder för tillståndsgivning (jfr artikel 6b.4.b där perioderna för samrådsförfarande genom offentliga utredningar undantas från den period på 90 dagar som den behöriga myndigheten förfogar över). Det skulle vara lämpligt att harmonisera kriterierna och även överväga ett eventuellt införande av lämpliga åtgärder för detta samrådsförfarande på europeisk nivå, mot bakgrund av den i detta fall känsliga allmänna opinionen.

2.7. Det finns fortfarande många brister i definitionen av analyskriterierna för transgena organismer. I synnerhet kan man notera att man i bilagorna ägnar stort utrymme åt växter, medan kriterier för djur och transgena växter för gener hos djur behandlas ofullständigt. Det är två frågor som är av stor vikt dels när det gäller risker för hälsa och miljö dels i fråga om etiska aspekter på användning av gener från människa eller djur i människors eller djurs gener (se i detta sammanhang den komplicerade handläggningen av direktivet om biotekniska patent).

2.7.1. Kommittén konstaterar att de mest detaljerade kriterierna för högre växter infördes genom ett förfarande med tekniska ändringar 1994 på grundval av dåvarande erfarenheter och att kunskapen om andra organismer ännu inte utvecklats mycket. Kommittén utgår från antagandet att uppdateringen av bilagorna får uppskjutas tills det föreligger ytterligare tekniska framsteg i enlighet med artikel 20.

2.8. Särskilt betydelsefullt är utarbetandet av kriterierna för övervakning som beskrivs i bilaga VII, i synnerhet i fråga om påverkan på människors hälsa. Att som märkning använda gener som är resistent mot antibiotika har skrämt upp konsumenterna och utgör ett exempel på möjliga men onödiga risker som hör samman med den nya tekniken, om försiktighetsprincipen inte uppfylls och man inte använder sig av bästa tillgängliga teknik. Exemplet visar hur viktigt det är att i varje enskilt fall rådfråga de vetenskapliga kommittéerna i ett tidigt skede.

2.8.1. Med hänsyn till miljö och folkhälsa anser ESK följaktligen att man bör avstå från alla typer av markörer med antibiotikaresistenta egenskaper i samband med avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.

2.9. På ett område som väcker så stor oro hos allmänheten är ESK övertygad om att en lagstiftning som är anpassad för riskbedömning och riskkontroll måste utarbetas tillsammans med tydliga åtgärder för upplysning och vetenskaplig debatt. Därutöver krävs en korrekt information till allmänheten, en intensifiering av dialogen mellan myndigheter, industriföreträdare och fackliga organisationer samt miljö- och konsumentorganisationer.

### 3. Särskilda kommentarer

#### 3.1. Artikel 1 och 2 – Tillämpningsområde och definitioner

3.1.1. Tillämpningsområdet och definitionerna framstår som klara, särskilt betydelsefullt är omnämmandet av ”direkta och indirekta” risker och formuleringen ”kan innebära” som medför att området för riskbedömning utvidgas, med de förutsättningar som ingår i den nya bilaga II.

#### 3.2. Artikel 4

3.2.1. En hänvisning till försiktighetsprincipen för eventuella risker för hälsa och miljö kan vara lämplig (se anmärkningarna om märkningar i punkt 2.8).

#### 3.3. Artiklarna 5 och 10

3.3.1. Se tidigare överväganden om att garantera ett nära samband mellan det föreliggande övergripande direktivet och de nuvarande och eventuellt tillkommande sektorsinriktade direktiven. Det är givet att för de produkter som inte omfattas av bestämmelserna i de sektorsinriktade direktiven utgör detta direktiv referensram.

#### 3.4. Artikel 6 b)

3.4.1. I artikel 6b.4.b förekommer en hänvisning till en offentlig utredning enligt artikel 7 vilket innebär att beslutet om denna överlämnas till medlemsstaterna. Det är lämpligt att föreskriva en närmare harmonisering av ett sådant samrådsförfarande för att undvika snedvridning och diskriminering i informationen till medborgarna.

#### 3.5. Artikel 13a – Kriterier för tillämpningen av ett förenklat förfarande

3.5.1. Kriterier och krav på information om ett förenklat förfarande skall lämpligen underordnas samrådsförfarandet med de vetenskapliga kommittéerna enligt artikel 21.

#### 3.6. Artikel 13b, c och e

3.6.1. I punkt 4 bör anges i vilken form handlingarna skall göras tillgängliga för allmänheten.

3.6.2. I punkt 6 bör den sjuåriga tillståndspanen omprövas. Det har samband med övervakningen om vars resultat anmälaren skall sända in en rapport 12 månader innan tillståndet upphör att gälla tillsammans med en kopia på det ursprungliga tillståndet och

”eventuella nya uppgifter som framkommit med avseende på produktens risker” (13c.2).

3.6.3. Eftersom anmälaren enligt artikel 13e ändå är förpliktad att regelbundet sända övervakningsrapporter till kommissionen och behöriga myndigheter och även att omedelbart meddela nya uppgifter om risker, kan man fråga sig om det är nödvändigt att ange en fast tillståndspanen på sju år eftersom det finns ett antal instrument för att återkalla tillståndet enligt artikel 6d och artikel 16.

3.6.4. Överdrivet fasta bestämmelser riskerar i själva verket att minska företagets intresse utan att ge allmänheten ökade säkerhetsgarantier.

3.6.5. En större flexibilitet beträffande tillståndspanen bör kunna förutses när anmälan sker och övervakningsplanen läggs fram (artikel 11, punkt 2d), enligt en bedömning från fall till fall om riskerna för växelverkan mellan genetiskt modifierade organismer och ekosystemet vilket kan behöva en mer eller mindre lång tid för att visa sig.

#### 3.7. Artikel 17

3.7.1. I punkt 2 bör anges hur informationerna skall göras tillgängliga för allmänheten.

#### 3.8. Artikel 18

3.8.1. ESK begär att få del av den rapport som omnämns i punkt 2.

#### 3.9. Artikel 20a – Samråd med vetenskapliga kommittéer

3.9.1. Det är mycket lämpligt att samråd sker med vetenskapliga kommittéer när kriterier för det förenklade förfarandet utarbetas och när en medlemsstat har haft invändningar enligt artikel 16. Detta förfarande bör vara fullt öppet för insyn och de olika vetenskapliga organen bör samordnas effektivt för att garantera en total utvärdering av alla risker för hälsan och miljön.

3.9.2. Kommittén konstaterar det inte specificeras vilka vetenskapliga kommittéer som skall delta i utvärderingen och rekommenderar en övergripande och fullständig riskbedömning.

#### 3.10. Artikel 21 – Regelkommittén

3.10.1. Ändringen av kommitté från typ IIIa till IIIb ökar medlemsstaternas betydelse i beslutsprocessen i förhållande till kommissionen (det behövs endast enkel majoritet för att avvisa kommissionens förslag). Men det innebär inte att det blir lättare att få allmänhetens bifall och att samordna medlemsstaternas värderingar.

### 3.11. Artikel 22a – Sanktioner

3.11.1. Bestämmelsen om sanktioner vid överträdelse av de nationella bestämmelser som direktivet omsatts i är mycket välkommen. Dessutom bör man överväga ansvarsfrågan i samband med skador förorsakade genom medveten spridning av genmodifierade organismer i miljön.

3.11.2. I avvaktan på övergripande grundregler om ansvar för miljöskador bör man överväga om man skall införa en hänvisning till nationella rättsregler om försäkringar eller garantifonder för produkter innehållande genmodifierade organismer.

### 3.12. Bilaga III

3.12.1. I informationerna för anmälan skulle det vara lämpligt att föra in en hänvisning till bästa tillgängliga teknik och till en lönsamhetsanalys.

### 3.13. Bilaga IV

3.13.1. När det gäller de benämningar som föreskrivs för den obligatoriska märkningen har konsumentmanslutningarna redan tidigare i fråga om ”nya” livsmedel invänt mot formuleringen ”denna produkt kan innehålla genetiskt modifierade organismer” och kräver en exakt information. Å sin sida oroar sig producenterna för att formuleringen skall ge upphov till oberättigad oro. Kommittén har förståelse för denna oro och konstaterar att rådets förordning (EG) nr 1139/98<sup>(1)</sup>

utgör en första lösning på detta problem vad gäller vissa livsmedelsprodukter (som innehåller genetiskt modifierad soja och majs).

3.13.2. Man bör dock erinra sig att direktiv 90/220/EEG till skillnad från förordningen (EG) nr 258/97 är ett övergripande direktiv som omfattar alla typer av produkter som innehåller genmodifierade organismer, som inte nödvändigtvis är avsedda för den slutlige konsumenten utan används som råvaror i produktionsprocessen, vilket medför att producenten har svårighet att få exakt information om produkten och utesluta att det förekommer genmodifierade organismer. Det är ESK:s uppfattning att de genomgripande direktiven bör kunna bidra till att lösa frågan om etikettering beroende på produktens användningsområde, genom att garantera att konsumenterna får en fullständig information och att det övergripande direktivet bör kunna anpassa sig till en sådan förändring.

### 3.14. Bilaga V

3.14.1. Det fortsatta bruket av konditionalis (”borde”) medför en överdriven flexibilitet när det gäller kriterier som bör vara avsedda för klassificering av kategori I.

### 3.15. Bilaga VI

3.15.1. Bedömningsrapporten bör även innehålla uppgifter om samband med rapporten om miljöpåverkan enligt punkt 2.4.4.1.

<sup>(1)</sup> EGT L 159, 3.6.1998.

Bryssel den 9 september 1998.

*Ekonomiska och sociala kommitténs  
ordförande*

Tom JENKINS